TEISINGUMO TEISMO (ketvirtoji kolegija) SPRENDIMAS

2016 m. spalio 27 d.*

„Prašymas priimti prejudicinį sprendimą — Viešieji pirkimai — Keleivinio transporto autobusais viešosios paslaugos — Reglamentas (EB) Nr. 1370/2007 — 4 straipsnio 7 dalis — Sutartinių įsipareigojimų perdavimas tretiesiems asmenims — Reikalavimas viešųjų paslaugų operatoriui pačiam teikti didelę dalį viešųjų keleivinio transporto paslaugų — Apimtis — 5 straipsnio 1 dalis — Sutarčių sudarymo procedūra — Sutarčių sudarymas pagal Direktyvą 2004/18/EB“

Byloje C-292/15

dėl *Vergabekammer Südbayern* (Pietų Bavarijos komisija, nagrinėjanti skundus dėl viešųjų pirkimų, Vokietija) 2015 m. birželio 5 d. sprendimu, kurį Teisingumo Teismas gavo 2015 m. birželio 10 d., pagal SESV 267 straipsnį pateikto prašymo priimti prejudicinį sprendimą byloje

Hörmann Reisen GmbH

prieš

Stadt Augsburg,

Landkreis Augsburg

TEISINGUMO TEISMAS (ketvirtoji kolegija),

kurį sudaro kolegijos pirmininkas T. von Danwitz, teisėjai E. Juhász (pranešėjas), C. Vajda, K. Jürimäe ir C. Lycourgos,

generalinė advokatė E. Sharpston,

kancleris A. Calot Escobar,

išnagrinėjęs pastabas, pateiktas:

— *Hörmann Reisen GmbH*, atstovaujamos advokatų S. Roling ir T. Martin,

— *Stadt Augsburg* ir *Landkreis Augsburg*, atstovaujamų advokato R. Wiemann,

— Europos Komisijos, atstovaujamos G. Braun, A. Tokár ir J. Hottiaux,

susipažinęs su 2016 m. birželio 28 d. posėdyje pateikta generalinės advokatės išvada,

priima šį

* Proceso kalba: vokiečių.

Sprendimą

1 Prašymas priimti prejudicinį sprendimą pateiktas dėl 2007 m. spalio 23 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (EB) Nr. 1370/2007 dėl keleivinio geležinkelių ir kelių transporto viešųjų paslaugų ir panaikinančio Tarybos reglamentus (EEB) Nr. 1191/69 ir (EEB) Nr. 1107/70 (OL L 315, 2007, p. 1), 4 straipsnio 7 dalies ir 5 straipsnio 1 dalies išaiškinimo.

2 Šis prašymas pateiktas nagrinėjant *Hörmann Reisen GmbH* ginčą su *Stadt Augsburg* (Augsburgo miestas, Vokietija) ir *Landkreis Augsburg* (Augsburgo apskritis) (toliau kartu – perkančiosios organizacijos) dėl keleivinio transporto autobusais viešųjų paslaugų pirkimo konkurso teisėtumo.

Teisinis pagrindas

3 Reglamento Nr. 1370/2007 4 konstatuojamojoje dalyje numatyta:

„2001 m. rugsėjo 12 d. [Europos] Komisijos baltojoje knygoje „Europos transporto politika 2010: laikas spręsti“ nurodyti pagrindiniai tikslai yra užtikrinti saugias, veiksmingas, kokybiškas keleivinio transporto paslaugas reguliuojant konkurenciją <...>“

4 Šio reglamento 7 konstatuojamojoje dalyje numatyta:

„Atlikti tyrimai ir patirtis valstybėse narėse, kuriose viešojo transporto sektoriuje jau eilę metų yra įvesta konkurencija, rodo, kad, pritaikius tinkamas apsaugos priemones, reguliuojamos operatorių konkurencijos įvedimas suteikia galimybę mažesne kaina gauti patrauklesnes ir naujoviškesnes paslaugas, ir mažai tikėtina, kad tai kliudytų viešųjų paslaugų operatoriams vykdyti jiems patikėtus specialius uždavinius. <...>“

5 Šio reglamento 9 konstatuojamojoje dalyje nurodyta:

„Kad galėtų organizuoti viešojo keleivinio transporto paslaugų teikimą, geriausiai atitinkantį visuomenės poreikius, visos kompetentingos institucijos turi turėti galimybę pagal šiame reglamente nustatytus reikalavimus ir atsižvelgdamos į mažų ir vidutinių įmonių interesus laisvai pasirinkti viešųjų paslaugų operatorius. Kad galėtų užtikrinti skaidrumo, vienodų sąlygų taikymo konkurse dalyvaujantiems operatoriams ir proporcingumo principų taikymą suteikiant kompensacijas arba išimtines teises, kompetentingos institucijos ir pasirinkto viešųjų paslaugų operatoriaus sudaromoje viešųjų paslaugų sutartyje būtina nustatyti viešųjų paslaugų įsipareigojimų pobūdį ir sutartą atlygį. <...>“

6 To paties reglamento 19 konstatuojamojoje dalyje numatyta:

„Tam tikrų sutartinių įsipareigojimų vykdymo perdavimas tretiesiems asmenims gali padėti veiksmingiau teikti keleivinio transporto viešąsias paslaugas ir sudaryti sąlygas ne tik viešųjų paslaugų operatoriaus, su kuriuo buvo sudaryta viešųjų paslaugų sutartis, bet ir kitų įmonių dalyvavimui. Tačiau siekiant kuo geriau panaudoti viešąsias lėšas, kompetentingoms institucijoms turėtų būti suteikta teisė nustatyti keleivinio transporto viešųjų paslaugų sutartinių įsipareigojimų perdavimo sutarčių sudarymo sąlygas, visų pirma, kai paslaugas teikia vidaus operatorius. Be to, įsipareigojimus perimančiam asmeniui turėtų būti leista dalyvauti konkursuose, vykstančiuose bet kuriai kompetentingai institucijai pavaldžioje teritorijoje. Kompetentinga institucija arba jos vidaus operatorius įsipareigojimus perimantį asmenį turi pasirinkti laikydamiesi [Sąjungos] teisės.“

7 Reglamento Nr. 1370/2007 1 straipsnyje „Tikslas ir taikymo sritis“ nustatyta:

„1. Šio reglamento tikslas – nustatyti, kaip kompetentingos institucijos, laikydamosi [Sąjungos] teisės nuostatų, gali veikti viešojo keleivinio transporto srityje, siekdamos užtikrinti bendrus ekonominius interesus tenkinančių paslaugų teikimą, kad tų paslaugų būtų daugiau, jos būtų saugesnės, kokybiškesnės ir pigesnės nei jas teikiant įprastinėmis rinkos sąlygomis.

Todėl šiame reglamente nustatomos sąlygos, pagal kurias kompetentingos institucijos, nustatydamos viešųjų paslaugų įsipareigojimus ar sudarydamos sutartis dėl jų, už viešųjų paslaugų įsipareigojimų vykdymą kompensuoja viešųjų paslaugų operatoriams patirtas sąnaudas ir (arba) suteikia išimtines teises.

2. Šis reglamentas taikomas nacionalinėms ir tarptautinėms keleivinio geležinkelių bei kitų bėginių transporto rūšių ir kelių transporto viešosioms paslaugoms, išskyrus paslaugas, kurios teikiamos daugiausia dėl jų istorinės reikšmės arba dėl turizmo poreikių. <...>

<...>“

8 Šio reglamento 2 straipsnis suformuluotas taip:

„Šiame reglamente:

a) viešasis keleivinis transportas – nediskriminuojant ir nuolat visuomenei teikiamos bendrus ekonominius interesus tenkinančios keleivinio transporto paslaugos;

b) kompetentinga institucija – valstybės narės ar valstybių narių valdžios institucija ar valdžios institucijų grupė, turinti teisę įsikišti viešojo keleivinio transporto srityje tam tikroje geografinėje teritorijoje, arba bet kokia įstaiga, kuriai suteikti tokie įgaliojimai;

<...>

i) viešųjų paslaugų sutartis – vienas ar keli teisiškai privalomi dokumentai, kuriais patvirtinamas kompetentingos institucijos ir viešųjų paslaugų operatoriaus susitarimas dėl viešojo keleivinio transporto paslaugų, kurioms taikomi viešųjų paslaugų įsipareigojimai, valdymo ir teikimo patikėjimo tam viešųjų paslaugų operatoriui; <...>

<...>“

9 Reglamento Nr. 1370/2007 3 straipsnio 1 dalyje nustatyta:

„Jei kompetentinga institucija nusprendžia savo pasirinktam operatoriui už viešųjų paslaugų įsipareigojimų vykdymą suteikti bet kokio pobūdžio išimtines teises ir (arba) kompensaciją, ji tai daro pagal viešųjų paslaugų sutartį.“

10 Šio reglamento 4 straipsnyje „Viešųjų paslaugų sutarčių ir bendrųjų taisyklių privalomas turinys“ numatyta:

„1. Viešųjų paslaugų sutartyse <...> turi būti:

<...>

b) iš anksto objektyviai ir skaidriai nustatyti:
   i) rodikliai, pagal kuriuos turi būti apskaičiuojamos kompensacijos, jei jos mokamos, ir
   ii) bet kurių suteiktų išimtinių teisių pobūdis ir apimtis,

taip, kad būtų išvengta permokos. <...>

<...>

7. Konkurso dokumentai ir viešųjų paslaugų sutartys turi būti skaidrūs, kad būtų aišku, ar ir, jei taip, kokia apimtimi gali būti sudaromos sutartinių įsipareigojimų perdavimo tretiesiems asmenims sutartys. Jei sutartiniai įsipareigojimai perduodami tretiesiems asmenims, operatorius, kuriam pagal šio reglamento taisykles yra patikėta valdyti ir teikti viešąsias keleivinio transporto paslaugas, privalo pats teikti didelę viešųjų keleivinio transporto paslaugų dalį. Pagal viešųjų paslaugų sutartį, tuo pat metu apimančią viešųjų keleivinio transporto paslaugų projektavimą, statymą [įdiegimą] ir valdymą, pagal sutartinių įsipareigojimų perdavimo tretiesiems asmenims sutartis gali būti leidžiama visiškai perleisti paslaugų valdymą. Viešųjų paslaugų sutartyje pagal nacionalinę ir [Sąjungos] teisę nustatomos sąlygos, taikytinos sutartinių įsipareigojimų perdavimo tretiesiems asmenims sutarčių sudarymo sąlygoms.“

11 Šio reglamento 5 straipsnis „Viešųjų paslaugų sutarčių sudarymas“ suformuluotas taip:

„1. Viešųjų paslaugų sutartys sudaromos pagal šiame reglamente nustatytas taisykles. Tačiau paslaugų sutartys ir viešųjų paslaugų sutartys, kaip apibrėžta [2004 m. kovo 31 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvoje] 2004/17/EB [dėl subjektų, vykdančių veiklą vandens, energetikos, transporto ir pašto paslaugų sektoriuose, vykdomų pirkimų tvarkos derinimo (OL L 134, 2004, p. 1; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 6 sk., 7 t., p. 19)] ar [2004 m. kovo 31 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvoje] 2004/18/EB [dėl viešojo darbų, prekių ir paslaugų pirkimo sutarčių sudarymo tvarkos derinimo (OL L 134, 2004, p. 114; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 6 sk., 7 t., p. 132)], dėl keleivinio transporto autobusais ar tramvajais paslaugų teikimo sudaromos laikantis tose direktyvose nustatytų procedūrų, jei tokios sutartys nėra paslaugų koncesijų sutartys, kaip apibrėžta tose direktyvose. Tais atvejais, kai sutartys turi būti sudaromos laikantis direktyvų [2004/17] ar [2004/18], šio straipsnio 2–6 dalių nuostatos netaikomos.

<...>“

12 Reglamento Nr. 1370/2007 5 straipsnio 2–6 dalyse įtvirtintos viešųjų paslaugų sutarčių sudarymo taisyklės, nukrypstančios nuo Sąjungos teisės viešųjų pirkimų srityje. Konkrečiai šio reglamento 5 straipsnio 4 dalies pirmoje pastraipoje numatyta, kad „[i]šskyrus atvejus, kai draudžiama pagal nacionalinę teisę, kompetentingos institucijos gali nuspręsti tiesiogiai sudaryti viešųjų paslaugų sutartis, jei numatoma vidutinė metinė tų paslaugų vertė neviršija 1 000 000 [eurų] arba jei metinis keleivinio transporto paslaugų atstumas neviršija 300 000 kilometrų“.

13 Direktyvos 2004/17 1 straipsnio 3 dalies b punkte „paslaugų koncesija“ apibrėžta kaip „tokios pat rūšies kaip ir paslaugų pirkimo sutartis, išskyrus tai, kad atlygis už suteiktas paslaugas – tai tik teisė eksploatuoti paslaugą arba tokia teisė kartu su užmokesčiu“.

14 Direktyvos 2004/18, iš dalies pakeistos 2013 m. gruodžio 13 d. Komisijos reglamentu (ES) Nr. 1336/2013 (OL L 335, 2013, p. 17) (toliau – iš dalies pakeista Direktyva 2004/18), 1 straipsnyje numatyta:

„1. Šioje direktyvoje taikomi šio straipsnio 2–15 dalyse pateikti sąvokų apibrėžimai.

2.

a) „Viešosios [viešojo pirkimo] sutartys“ – tai dėl piniginės naudos vieno arba kelių ūkio subjektų ir vienos ar kelių perkančiųjų organizacijų raštu sudarytos sutartys, kurių dalykas yra darbų atlikimas, prekių tiekimas arba paslaugų teikimas, kaip apibrėžta šioje direktyvoje.<...>

d) „Viešojo paslaugų pirkimo sutartys“ – tai viešosios [viešojo pirkimo] sutartys, kurių dalykas yra II priede išvardytų paslaugų teikimas, išskyrus darbų ir prekių pirkimo sutartis.

Viešoji [viešojo pirkimo] sutartis, kurios dalykas yra ir prekės, ir paslaugos, išvardytos II priede, laikoma viešojo paslaugų pirkimo sutartimi, jei atitinkamų paslaugų vertė viršija prekių, įtrauktų į sutartį, vertę.

Viešoji [viešojo pirkimo] sutartis, kurios dalykas yra paslaugos, išvardytos II priede, įskaitant veiklą, išvardytą I priede, kuri tik papildo paslaugų teikėjo įsipareigojimą teikti paslaugas, laikoma viešojo paslaugų pirkimo sutartimi.

<...>

4. „Viešoji paslaugų koncesija“ – tai tos pačios rūšies sutartis, kaip ir [viešojo] paslaugų pirkimo sutartis, išskyrus tai, kad atlygis už suteiktas paslaugas yra teisė naudotis paslauga arba tokia teisė kartu su mokėjimu.

<...>“

15 Iš dalies pakeistos Direktyvos 2004/18 7 straipsnyje „Viešojo pirkimo sutarčių vertės ribos“ nustatytos vertės be pridėtinės vertės mokesčio (PVM) ribos, nuo kurių sutarties sudarymas turi būti atliekamas pagal šios direktyvos taisykles.

16 Šios ribos reguliariai keičiamos Komisijos reglamentais ir pritaikomos prie ekonominių aplinkybių. Skelbimo apie pagrindinėje byloje nagrinėjamą konkursą publikavimo dieną paslaugų pirkimo sutartims, kurias sudaro kitos perkančiosios organizacijos nei centrinės valdžios institucijos, taikoma riba pagal iš dalies pakeistos Direktyvos 2004/18 7 straipsnio b punktą buvo 207 000 eurų be PVM.

17 Šios direktyvos 20 straipsnyje nustatyta:

„Sutartys II A priede išvardytoms paslaugoms sudaromos 23–55 straipsniuose nustatyta tvarka.“

18 Šios direktyvos 25 straipsnyje „Subranga“ numatyta:

„Pirkimo dokumentuose perkančioji organizacija gali paprašyti arba valstybė narė gali reikalauti paprašyti dalyvio savo pasiūlyme nurodyti sutarties dalį, kurią jis ketina subrangos sutartimi pavesti įvykdyti tretiesiems asmenims, ir numatomus subrangovus.

Toks nurodymas neturi daryti įtakos pagrindinio ūkio subjekto atsakomybei.“

19 Tarp tos pačios direktyvos II priedo A dalyje išvardytų paslaugų kategorijų nurodyta 2 kategorija, prie kurios priskiriamos tokios paslaugos:

„Sausumos transporto paslaugos <...>, apimančios šarvuotų automobilių paslaugas, ir kurjerių paslaugos, išskyrus pašto vežimą.“

20 2014 m. vasario 26 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2014/24/ES dėl viešųjų pirkimų, kuria panaikinama Direktyva 2004/18 (OL L 94, 2014, p. 65), 90 straipsnio 1 dalies pirmame sakinyje nustatyta:

„Valstybės narės užtikrina, kad įsigaliotų įstatymai ir kiti teisės aktai, būtini, kad šios direktyvos būtų laikomasi ne vėliau kaip 2016 m. balandžio 18 d.“

21 Direktyvos 2014/24 91 straipsnio pirmoje pastraipoje nurodyta:

„[Iš dalies pakeista Direktyva 2004/18] panaikinama nuo 2016 m. balandžio 18 d.“

Pagrindinės bylos faktinės aplinkybės ir prejudiciniai klausimai

22 2015 m. kovo 7 d. perkančiosios organizacijos *Europos Sąjungos oficialiojo leidinio* priede 2015/S 047-081632 publikavo skelbimą apie keleivinio transporto autobusais tam tikrais regioniniais maršrutais paslaugų pirkimą. Pagal šį skelbimą apie pirkimą konkurso dalyviai galėjo iki 30 % paslaugų (skaičiuojant kilometrais) perleisti subteikėjams.

23 *Hörmann Reisen* kreipėsi į *Vergabekammer Südbayern* (Pietų Bavarijos komisija, nagrinėjanti skundus dėl viešųjų pirkimų, Vokietija) ir ginčijo tokio sutartinių įsipareigojimų perdavimo ribojimo teisėtumą. Ji tvirtina, kad šis ribojimas nesuderinamas su iš dalies pakeista Direktyva 2004/18, ir priduria, kad, nors iš tiesų Reglamento Nr. 1370/2007 4 straipsnio 7 dalyje numatytas sutartinių įsipareigojimų perdavimo ribojimas, šis reglamentas, remiantis jo 5 straipsnio 1 dalimi, pagrindinėje byloje netaikomas.

24 Perkančiosios organizacijos primena, kad Reglamento Nr. 1370/2007 5 straipsnio 1 dalies trečiame sakinyje numatyta, jog „[t]ais atvejais, kai sutartys turi būti sudaromos laikantis direktyvų [2004/17] ar [2004/18], šio straipsnio 2–6 dalių nuostatos netaikomos“. Tuo remdamosi šios perkančiosios organizacijos daro išvadą, kad kitos šio reglamento nuostatos, visų pirma 4 straipsnio 7 dalis, taikomos tokioms sutartims. Galiausiai, anot šių perkančiųjų organizacijų, pagrindinėje byloje nagrinėjamame skelbime apie pirkimą nustatytas ribojimas, pagal kurį subteikėjams galima perleisti tik 30 % paslaugų, atitinka pastarojoje nuostatoje įtvirtintą įpareigojimą, pagal kurį operatorius „privalo pats teikti didelę viešųjų keleivinio transporto paslaugų dalį“.

25 Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas nurodo, kad ginčas pagrindinėje byloje susijęs tik su tuo, ar perkančiosios organizacijos, taikydamos Reglamento Nr. 1370/2007 4 straipsnio 7 dalį, per viešojo pirkimo procedūrą, vykdomą pagal šio reglamento 5 straipsnio 1 dalį, siejamą su iš dalies pakeista Direktyva 2004/18 ar Direktyva 2014/24, turėjo teisę nustatyti, kad subteikėjams galima perleisti iki 30 % nagrinėjamų paslaugų (skaičiuojant pagal tvarkaraštyje numatytus kilometrus).

26 Dėl pagrindinėje byloje nagrinėjamo viešojo paslaugų pirkimo šis teismas patikslina, kad šio pirkimo vertė viršija iš dalies pakeistos Direktyvos 2004/18 7 straipsnio b punkto pirmoje įtraukoje nurodytą ribą, t. y. 207 000 eurų be PVM.

27 Tokiomis aplinkybėmis *Vergabekammer Südbayern* (Pietų Bavarijos komisija, nagrinėjanti skundus dėl viešųjų pirkimų) nusprendė sustabdyti bylos nagrinėjimą ir pateikti Teisingumo Teismui šiuos prejudicinius klausimus:

„1. Ar per viešojo pirkimo procedūrą pagal Reglamento Nr. 1370/2007 5 straipsnio 1 dalį, siejamą su [iš dalies pakeista] Direktyva 2004/18 ar Direktyva 2014/24, iš esmės taikomos tik šių direktyvų nuostatos, o nuo jų nukrypstančios Reglamento Nr. 1370/2007 nuostatos turi būti netaikomos?

2. Ar per viešojo pirkimo procedūrą pagal Reglamento Nr. 1370/2007 5 straipsnio 1 dalį, siejamą su [iš dalies pakeista] Direktyva 2004/18 ar Direktyva 2014/24, galimybė sudaryti sutartinių įsipareigojimų perleidimo tretiesiems asmenims sutartis reglamentuojama tik taisyklėse, kurias Teisingumo Teismas nustatė dėl [iš dalies pakeistos] Direktyvos 2004/18 ir Direktyvos 2014/24 63 straipsnio 2 dalies nuostatose įtvirtintos taisyklės, o gal perkančioji organizacija, nukrypdama nuo šių nuostatų, per tokią viešojo pirkimo procedūrą gali pagal Reglamento Nr. 1370/2007 4 straipsnio 7 dalį nustatyti, kokią procentinę dalį paslaugų (skaičiuojant pagal tvarkaraštyje numatytus kilometrus) turi teikti patys konkurso dalyviai?

3. Ar tuo atveju, jei Reglamento Nr. 1370/2007 4 straipsnio 7 dalis taikoma viešojo pirkimo procedūroms pagal Reglamento Nr. 1370/2007 5 straipsnio 1 dalį, siejamą su [iš dalies pakeista] Direktyva 2004/18 ar Direktyva 2014/24, perkančioji organizacija, remdamasi Reglamento Nr. 1370/2007 19 konstatuojamąja dalimi, gali nevaržoma nustatyti, kokią dalį paslaugų turi teikti patys konkurso dalyviai, taigi jos reikalavimas, kad jie patys teiktų 70 % paslaugų (skaičiuojant pagal tvarkaraštyje numatytus kilometrus), gali būti pateisinamas?“

Dėl prejudicinių klausimų

Pirminės pastabos

28 Pažymėtina, kad Teisingumo Teismas jau yra pripažinęs, jog *Vergabekammer bei der Bezirksregierung Arnsberg* (Arnsbergo apskrities administracijos komisija, nagrinėjanti skundus dėl viešųjų pirkimų, Vokietija) yra teismas, kaip jis suprantamas pagal SESV 267 straipsnį (2014 m. rugsėjo 18 d. Sprendimas *Bundesdruckerei*, C-549/13, EU:C:2014:2235, 20–23 punktai).

29 Iš Teisingumo Teismui pateiktos medžiagos nematyti, kad šioje byloje to nebūtų galima taikyti *Vergabekammer Südbayern* (Pietų Bavarijos komisija, nagrinėjanti ginčus dėl viešųjų pirkimų).

30 Be to, pažymėtina, kad prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas prejudiciniuose klausimuose remiasi ne tik Reglamentu Nr. 1370/2007 ir iš dalies pakeista Direktyva 2004/18, bet ir Direktyva 2014/24.

31 Dėl Direktyvos 2014/24 taikytinumo pažymėtina, kad pagrindinėje byloje nagrinėjamas skelbimas apie pirkimą paskelbtas 2015 m. kovo 7 d., t. y. nepasibaigus reikšmingų Direktyvos 2014/24 nuostatų perkėlimo terminui – pagal šios direktyvos 90 straipsnio 1 dalį 2016 m. balandžio 18 d.

32 Pagal nusistovėjusią Teisingumo Teismo praktiką taikytina direktyva, galiojanti tuo momentu, kai perkančioji organizacija pasirenka procedūrą, kurios laikysis, ir galutinai išsprendžia klausimą, ar privaloma iš anksto skelbti konkursą viešojo pirkimo sutarčiai sudaryti. Tačiau direktyvos, kurios perkėlimo terminas pasibaigė po šio momento, nuostatos netaikytinos (2016 m. balandžio 7 d. Sprendimo *Partner Apelski Dariusz*, C-324/14, EU:C:2016:214, 83 punktas ir jame nurodyta teismo praktika).

33 Tokiomis aplinkybėmis Direktyva 2014/24 *ratione temporis* pagrindinėje byloje netaikytina.

Dėl pirmojo ir antrojo klausimų

34 Pirmuoju ir antruoju klausimais, kuriuos reikia nagrinėti kartu, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas iš esmės siekia išsiaiškinti, ar Reglamento Nr. 1370/2007 5 straipsnio 1 dalis turi būti aiškinama taip, kad šio reglamento 4 straipsnio 7 dalis taikoma per keleivinio transporto autobusais paslaugų viešojo pirkimo procedūrą.

35 Remiantis sprendime pateikti prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikta informacija, pagrindinėje byloje nagrinėjamas pirkimas susijęs su keleivinio kelių transporto viešosiomis paslaugomis, kaip tai suprantama pagal Reglamento Nr. 1370/2007 1 straipsnio 2 dalį, ir vykdomas dėl keleivinio transporto autobusais paslaugų teikimo, kaip numatyta šio reglamento 5 straipsnio 1 dalyje, tačiau sudaroma sutartis nėra paslaugų koncesijos sutartis.

36 Pagal Reglamento Nr. 1370/2007 5 straipsnio 1 dalies pirmą sakinį tokia sutartis, kaip nagrinėjama pagrindinėje byloje, iš esmės turi būti sudaroma pagal šiame reglamente nustatytas taisykles.

37 Vis dėlto tais atvejais, kai sudaroma sutartis nėra paslaugų koncesijos sutartis, kaip ji apibrėžta Direktyvoje 2004/17 ar iš dalies pakeistoje Direktyvoje 2004/18, pagal Reglamento Nr. 1370/2007 5 straipsnio 1 dalies antrą sakinį sutartys dėl keleivinio transporto autobusais viešųjų paslaugų teikimo sudaromos laikantis tose direktyvose nustatytų procedūrų.

38 Be to, Reglamento Nr. 1370/2007 5 straipsnio 1 dalies trečiame sakinyje numatyta, kad tokiu atveju, kai sudaroma sutartis dėl keleivinio transporto autobusais viešųjų paslaugų teikimo, „šio straipsnio 2–6 dalių nuostatos netaikomos“.

39 Taigi konstatuotina, kad Reglamento Nr. 1370/2007 5 straipsnio 1 dalies antras sakinys yra nuo šio reglamento 5 straipsnio 1 dalies pirmame sakinyje įtvirtintos bendros taisyklės nukrypstanti nuostata ir kad šios nukrypstančios nuostatos apimtis tiksliai apibrėžta šio reglamento 5 straipsnio 1 dalies trečiame sakinyje, kuriame nustatyta, kad netaikomos jo 5 straipsnio 2–6 dalys.

40 Jokioje kitoje šio 5 straipsnio ar viso Reglamento Nr. 1370/2007 nuostatoje šios nukrypstančios nuostatos apimtis neišplėsta.

41 Darytina išvada, kad sudarant tokią sutartį dėl keleivinio transporto autobusais viešųjų paslaugų teikimo, kaip nagrinėjama pagrindinėje byloje, netaikomos tik Reglamento Nr. 1370/2007 5 straipsnio 2–6 dalys, o likusios šio reglamento nuostatos ir toliau taikomos.

42 Tokiomis aplinkybėmis konstatuotina, kad Reglamento Nr. 1370/2007 4 straipsnio 7 dalis taikoma sudarant sutartį dėl keleivinio transporto autobusais viešųjų paslaugų teikimo, patenkančią į šio reglamento 5 straipsnio 1 dalies taikymo sritį.

43 Šią išvadą patvirtina Reglamento Nr. 1370/2007 tikslas.

44 Pagal šio reglamento 1 straipsnio 1 dalies pirmą pastraipą jo tikslas – „nustatyti, kaip kompetentingos institucijos, laikydamosi Sąjungos teisės nuostatų, gali veikti viešojo keleivinio transporto srityje, siekdamos užtikrinti bendrus ekonominius interesus tenkinančių paslaugų teikimą, kad tų paslaugų būtų daugiau, jos būtų saugesnės, kokybiškesnės ir pigesnės nei jas teikiant įprastinėmis rinkos sąlygomis“.

45 Tai, kad Reglamentu Nr. 1370/2007 pagal jo pobūdį siekiama numatyti galimybes nukrypti nuo viešųjų pirkimų bendros tvarkos, reiškia, kad jame numatytos specialiosios taisyklės, palyginti su šia tvarka.

46 Šiuo klausimu pažymėtina, kad iš dalies pakeista Direktyva 2004/18 taikoma bendrai, o Reglamentas Nr. 1370/2007 taikomas tik keleivinio geležinkelių ir kelių transporto viešosioms paslaugoms.

47 Kadangi tiek šio reglamento 4 straipsnio 7 dalyje, tiek iš dalies pakeistos Direktyvos 2004/18 25 straipsnyje įtvirtintos sutartinių įsipareigojimų perleidimo taisyklės, pasakytina, kad pirmoji nuostata yra specialioji taisyklė, palyginti su antrojoje nuostatoje numatytomis taisyklėmis, todėl kaip *lex specialis* turi viršenybę prieš jas.

48 Tokiomis aplinkybėmis į pirmąjį ir antrąjį klausimus reikia atsakyti, kad Reglamento Nr. 1370/2007 5 straipsnio 1 dalis turi būti aiškinama taip, jog šio reglamento 4 straipsnio 7 dalis taikoma per keleivinio transporto autobusais paslaugų viešojo pirkimo procedūrą.

Dėl trečiojo klausimo

49 Trečiuoju klausimu prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas iš esmės nori sužinoti, ar Reglamento Nr. 1370/2007 4 straipsnio 7 dalis turi būti aiškinama taip, kad pagal ją perkančiajai organizacijai draudžiama nustatyti, jog operatorius, kuriam patikėta valdyti ir teikti tokias viešąsias keleivinio transporto autobusais paslaugas, kaip nagrinėjamos pagrindinėje byloje, privalo pats teikti 70 % šių paslaugų.

50 Pagal Reglamento Nr. 1370/2007 4 straipsnio 7 dalies pirmą sakinį konkurso dokumentai ir viešųjų paslaugų sutartys turi būti skaidrūs, kad būtų aišku, ar gali būti sudaromos sutartinių įsipareigojimų perdavimo tretiesiems asmenims sutartys ir, jei taip, kokios apimties.

51 Iš to matyti, kad, kiek tai susiję su šiame reglamente reglamentuojamų keleivinio transporto viešųjų paslaugų valdymo ir teikimo įsipareigojimų perleidimu tretiesiems asmenims, Sąjungos teisės aktų leidėjas suteikė kompetentingoms institucijoms plačią diskreciją.

52 Šiuo klausimu pažymėtina, kad tiek, kiek perkančioji organizacija gali konkurso laimėtojui uždrausti sutarties sudarymo atveju perleisti keleivinio transporto autobusais paslaugų teikimo įsipareigojimus tretiesiems asmenims pagal Reglamento Nr. 1370/2007 4 straipsnio 7 dalį, ankstesniame punkte minėta diskrecija apima ir galimybę uždrausti perleisti tik dalį sutartinių įsipareigojimų.

53 Be to, tuo atveju, jei ketinama perleisti tretiesiems asmenims keleivinio transporto autobusais viešųjų paslaugų valdymo ir teikimo įsipareigojimus, pagal Reglamento Nr. 1370/2007 4 straipsnio 7 dalies antrą sakinį atitinkamo pirkimo atveju neleidžiama perleisti visų sutartinių įsipareigojimų, nes jame numatyta, kad operatorius, kuriam patikėta valdyti ir teikti šias paslaugas, privalo pats teikti didelę jų dalį. Remiantis šio reglamento 4 straipsnio 7 dalies trečiu sakiniu, visiškai perleisti tretiesiems asmenims viešųjų paslaugų teikimą gali būti leidžiama tik tuomet, kai viešųjų paslaugų sutartis tuo pat metu apima viešųjų keleivinio transporto paslaugų projektavimą, įdiegimą ir valdymą.

54 Darytina išvada, kad pagal Reglamento Nr. 1370/2007 4 straipsnio 7 dalį perkančiajai organizacijai nedraudžiama gerokai riboti galimybės per tokią pirkimo procedūrą, kaip nagrinėjama pagrindinėje byloje, perleisti sutartinius įsipareigojimus tretiesiems asmenims.

55 Nagrinėjamu atveju pagrindinėje byloje nagrinėjamas skelbimas apie pirkimą yra konkurso dokumentas, kuriame, kaip aiškiai matyti iš sprendimo dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą, skaidriai nustatyta, kad tretiesiems asmenims galima perleisti sutartinius įsipareigojimus, sudarančius iki 30 % teikiamų paslaugų (skaičiuojant kilometrais).

56 Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, konstatuotina, kad toks ribojimas neviršija diskrecijos, kompetentingoms institucijoms suteiktos pagal Reglamento Nr. 1370/2007 4 straipsnio 7 dalį.

57 Taigi į trečiąjį klausimą reikia atsakyti taip: Reglamento Nr. 1370/2007 4 straipsnio 7 dalis turi būti aiškinama taip, kad pagal ją perkančiajai organizacijai nedraudžiama nustatyti, jog operatorius, kuriam patikėta valdyti ir teikti tokias viešąsias keleivinio transporto autobusais paslaugas, kaip nagrinėjamos pagrindinėje byloje, privalo pats teikti 70 % šių paslaugų.

Dėl bylinėjimosi išlaidų

58 Kadangi šis procesas pagrindinės bylos šalims yra vienas iš etapų prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo nagrinėjamoje byloje, bylinėjimosi išlaidų klausimą turi spręsti šis teismas. Išlaidos, susijusios su pastabų pateikimu Teisingumo Teismui, išskyrus tas, kurias patyrė minėtos šalys, nėra atlygintinos.

Remdamasis šiais motyvais, Teisingumo Teismas (ketvirtoji kolegija) nusprendžia:

1. **2007 m. spalio 23 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (EB) Nr. 1370/2007 dėl keleivinio geležinkelių ir kelių transporto viešųjų paslaugų ir panaikinančio Tarybos reglamentus (EEB) Nr. 1191/69 ir (EEB) Nr. 1107/70 5 straipsnio 1 dalis turi būti aiškinama taip, kad šio reglamento 4 straipsnio 7 dalis taikoma per keleivinio transporto autobusais paslaugų viešojo pirkimo procedūrą.**

2. **Reglamento Nr. 1370/2007 4 straipsnio 7 dalis turi būti aiškinama taip, kad pagal ją perkančiajai organizacijai nedraudžiama nustatyti, jog operatorius, kuriam patikėta valdyti ir teikti tokias viešąsias keleivinio transporto autobusais paslaugas, kaip nagrinėjamos pagrindinėje byloje, privalo pats teikti 70 % šių paslaugų.**

Parašai.